

[Poul Claussen.]

i henhold til ulykkesforsikringsloven og meget mere, er det forståeligt, at enhver forøgelse af dette arbejde betragtes som uvelkommen. Jeg tror imidlertid, at det bedste resultat, når det drejer sig om at få sådanne oplysninger, opnås ved velmotiverede og — det må jeg have lov at tilføje — *høflige* henvendelser til de pågældende om frivilligt medarbejderskab.

Medens sådanne mennesker og også offentlige myndigheder og tjenestemandssatte personer vel sjældent vil have nogen større vanskelighed ved at fremskaffe de oplysninger, man beder om, er forholdet et noget andet for ganske almindelige mennesker, som også bliver udsat for at skulle give oplysninger. De vil i mange tilfælde være uden egentlig forståelse af nytten af at afgive disse oplysninger og uden forståelse af formålet med at forlange dem.

Det er min erfaring fra mange indsamlinger af skematiske oplysninger, at det netop er troen på nytten af det omhandlede formål, der er afgørende, såvel for kvaliteten af de oplysninger, man erholder, som for den beredvillighed, hvormed de bliver givet. Private har i mange år været udsat for at skulle give sådanne oplysninger, og det har også voldt adskillige af dem kvaler. Jeg kan af egen erfaring meddele visse småtræk, som jeg kommer i tanker om ved denne lejlighed. Således blev jeg engang — uden egen skyld, må jeg tilføje — konsulteret af en mand, der skulle udfylde en mandtalsliste. Han var født i Sverige, gift og bosiddende i Danmark, og han var kommet i tvivl om, hvad han skulle skrive i den rubrik, hvor der spurgtes om hans religiøse tilhørsforhold. Vi blev enige om, at han nok var lutheraner, og det skrev han så; men da han senere præsenterede det udfyldte skema, havde han i anmærkningsrubrikken tilføjet: „användas inte“, oven i købet på svensk. Da jeg spurgte ham om grunden, viste det sig, at han var bange for, at en tilståelse af denne art ville komme til at koste noget; han havde sine erfaringer fra selvangivelsesblanketten.

Disse mandtalslister, der før var årligt tilbagevendende, men som nu heldigvis ikke kommer så ofte, har, så forholdsvis enkle som de vel var, givet anledning til mange grublerier. Jeg erindrer et tilfælde

med en mand, som må have været af en udpræget chevaleresk type. Han havde skrevet sin kones navn først på mandtalslisten — man erindrer rubrikken, hvor man skulle opgive samtlige fornavne, det mest benyttede understreget. Han var også sluppet heldigt over det vanskelige punkt med hustruens fødselsår, men da han så kom til rubrikken, hvor der stod „køn“, skrev han: „ja“. Jeg går ud fra, at hans besvarelse ikke ville kunne falde ind under straffebestemmelsen i § 3, eftersom det vel må erkendes, at når han nu havde den opfattelse, ville spørgsmålet under alle omstændigheder forudsætte et noget subjektivt præget svar, der vel også i værste tilfælde måske kunne skyldes et direkte eller indirekte påtryk udefra. Han havde misforstået spørgsmålet, men har åbenbart været i god tro, så straffes skulle han vel ikke. Iøvrigt blev den omtalte rubrik siden forsynet med en kort oplysende forklaring, idet man anførte bogstaverne M og K nedenunder ordet „køn“ for at lette forståelsen. Desuagtet har der været en hel del mennesker, som ikke har indset nødvendigheden af, at det blev understreget, at deres kone var af kvindekøn.

Der foreligger ikke for mig oplysninger om nødvendigheden af at indføre tvang på dette område, når man er kommet så langt, som sket er, ad frivillighedens vej. Og endelig, når man i bemærkningerne til lovforslaget oplyser, at det faktisk kun er hensigten at lade straffereglerne i § 3 gælde for private, medens man med hensyn til oplysninger fra offentlige myndigheder opretholder det, man kalder hidtidig frivillig aftalepraksis, så har man efter min mening nået det punkt, hvor der bør siges stop. Så længe man holder afgørelsen af spørgsmålet af indgribende, samfundsmæssig betydning som f. eks. løn- og arbejdsaftaler fri for lovgivningsmagtens indflydelse før i allersidste instans, så kunne man også nok på et sammenligningsvis så inferiørt område som det, det her drejer sig om, lade materialeindsamlingen bero på frivilligt medarbejderskab. Jeg er for mit vedkommende meget bange for, at denne udvidede bemyndigelse til den højtærede finansminister vil fremme det, man med større eller mindre ret kan kalde det offentliges posekiggeri.

Med disse ord vil jeg gerne have gjort